

Hemlighuset

av Tove Lorentzon

Genom den vita virkade gardinen såg hon rakt ut i den otämjda skogen som kröp tätt in på utedassets väggar. Hon ryste vid tanken på att bara en tunn brädvägg skilde henne från det vilda. Dasset var lika skrämmande som spännande med sina dofter och utsatta läge i utkanten av den ordnade tomten. Hon kunde se att de stora stenbumlingarna hade dragit ett mjukt mosstäcke över sig. En gång hade hon sett en räv stryka förbi precis vid stenmuren. Eller hade det bara varit en stor katt? Hon satt på sittbänken och dinglade med benen så att hälarna slog mot träpanelen. Under henne öppnade sig det hiskeliga Hålet. Långt därnere kunde hon skymta andra människors lämningar blandat med gulnande toapapper. Hon brukade titta ner för att äcklas och tjasas på samma gång. Det var något speciellt att komma så nära de mänskliga behoven. På dagarna surrade flugorna ivrigt runt dofterna vid Hålet, nu var de stilla för natten. Oron över att det fanns en risk att hon kunde ramla ner i Hålet och den illaluktande sörjan bubblade i kroppen. Hon spände sig och koncentrerade sig på den spännande affischen med nakna seriefigurer som hängde på väggen. Hon blev alltid pirrig av att betrakta den. Fascinerad över all obekymrad nakenhet, precis på gränsen till det hemliga och förbjudna. Den var kittlande mystisk, så olik alla andra tavlor som hängde på väggarna inne på torpet eller hemma i lägenheten. På dasset var annat tillåtet, även det som inte var riktigt rumsrent. Hon kunde förstå varför det kallades för hemlighuset. På ett litet bord stod ett porslinsfat med tvålgrumligt vatten. Bredvid balanserade en hal tvålbit med grå ränder som spår av tidigare användare. När hon blaskade av händerna, undrade hon om tvålen gjorde någon skillnad eller mest var där för sakens skull.

När hon haspat dassdörren och gick tillbaka till huset föll dunklet över henne. På landet var mörkret av en annan sort än det hon kände till från staden där natten alltid var svagt upplyst av bilars ljuskäglor, reklamskyltar och nattlampans gloria på tapeten. Det här mörkret var något annat, det omfamnade dem alla som om de sveptes in i en mörk filt. Hon kände sig mindre här. Natthimlen verkade vara högre upp. När ljuset minskade, blev de andra intrycken skarpare. Minsta ljud hördes tydligare. Prassel från buskaget, träskornas klapper mot stenplattorna. Dofterna var starkare, rosbuskarnas söta honungsdoft mot det jordiga från

rabatten. Kylan kröp längs med marken och slingrade sig runt hennes bara ben som svala ormar. På väg in hörde hon något som skällde i mörkret. Det var inte en hund, vilket djur kunde låta på det sättet? Hjärtat pickade hårt i bröstet som om det ville bryta sig ut och springa i förväg in i huset. Hon skyndade sig efter hjärtat mot det röda huset med sina vita knutar. På gaveln hängde en lampa som vänligt visade henne vägen. Det var bara några få steg mellan dasset och huset. På dagen var det inte långt men med mörkret tycktes avståndet öka. Hon skyndade på stegen för att nå fram till tryggheten som omgav huset. Så här dags på dygnet förvandlades huset till ett tittskåp där allt som pågick där inne syntes tydligt ut till henne i mörkret. På gräset formade de upplysta fönstren vänliga ljusa fyrkanter, som att titta i ett kalejdoskop som bildade mönster. Kontrasten mellan det ljusa och mörka gjorde att hon kunde se de bekanta scenerna som utspelade sig. I ett fönster kunde hon se lillasyster få hjälp med tandborstningen vid det lilla tvättstället. I ett annat såg hon bröderna kasta kuddar på varandra. Därinne väntade högläsning innan de skulle komma till ro på madrasserna på golvet. Det var redan en mysig oreda bland madrasserna och sängkläderna som inte matchade. Inte lika uppstyrt som hemma där de sov ordentligt i sina sängar. Sova på golvet där det knappt fanns plats för möblerna. Tryggheten och det mysiga i att ligga nära syskonen och låta andningen följa samma rytm som en flock som kom till ro.

Dagarna på landstället var långa. En eftermiddag var som en livstid. Här hade hon inte lika många saker att sysselsätta sig med som hemma, så hon fick roa sig på andra sätt. Ligga still i en solstol och fantisera ihop berättelser. Låren klubbade mot solstolens plastiga yta som luktade ofräscht. Svetten rann i knäveckan. När hon satte ner fötterna på gräset stack hon sig på stråna som var gula och torra. Det var stickigt precis som pappas haka brukade bli efter någon dag om han inte rakade sig. Då stack de mörka hårstråna ut som små nålar i huden. Det var konstigt hur hår kunde vara så hårt och komma ut ur den lena skinnet. Hon undrade varför det inte kom blod när de trängde fram. På batteriradion brusade ett radioprogram som ingen lyssnade på. Längre bort hörde hon kor som råmade. De lät övergivna men ville nog bara tala om att det vad dags för mjölkning. Hon såg sina annars stressande föräldrar lojt slappa när det inte fanns några tider att passa. Bråken tystnade och harmonin infann sig. Tempot och förutsättningarna fick dem att komma närmare varandra. Här var saker mer ursprungliga, nästan primitiva men samtidigt var det ombonat och mysigt. Bekvämligheterna var färre och standarden enklare, men det var just det som skänkte avkopplingen. En favoritsysselsättning som hon hade var att bläddra i gamla veckotidningar som blivit prassliga efter flera års läsning. De blev kvar i huset och rensades inte ut på samma sätt som dagstidningarna hemma

som snabbt förpassades till pappersinsamlingen. Veckotidningar hade en längre livslängd och kunde läsas många gånger. De färgglada magasinerna förknippade hon starkt med livet på landet. Hade hon tur hittade hon en fängslande följetong i flera avsnitt som kunde räcka i timmar. Seriestripparna som borde roa, var ofta obegripliga. Då var det mer underhållande att läsa recepten som verkade komma från en helt annan värld. Hon beundrade vackert dekorerade smörgåstårter och konstnärliga uppläggningar. Maträtter som aldrig hade eller skulle komma att serveras hemma. Till eftermiddagsfika kalasade de på en ljummen sockerkaka snabbt ihopvispad av bakmix. Den starka röda saften som de drack till blev snabbt ljummen i solen. Tillvaron på landet innebar ett varande som inte krävde något annat av henne än tålmod med det stilla tempot. Skalan på allt var mindre och mer komprimerad, som ett sommarlov i högkoncentrat.